

Vart tog då mina insamlade pengar vägen? Jethu hade fått hälften av den insamlade summan och det vi fick se efter starka påtryckningar var inte precis uppmuntrande. Planteringen var gjord, men utan nödvändig stängsling och vattning. Kort och gott, den andra hälften av min insamling lämnade jag till mina vänner socialarbetarna (se sid. 66) att ge till en by som ville ta sig an en trädplantering.

Gullu Khan Ki Dhani

är en liten muslimsk by med bara femton hushåll. De fick nu ta emot de insamlade pengarna. Och när jag året därpå kom tillbaka för att få se vad de gjort blev jag helt överraskad av den ceremoni som mötte mig. En grupp kvinnor satte först ett orange märke i min panna och kletade fast tre riskorn i det, en välgångssymbol. Sedan vände de sig mot varandra och sjöng med sina raspiga röster, vana att ropa över stora avstånd. Jag förstod att detta var en hyllning till mig! Rörd och lycklig stod jag där.

Jag fick se en omsorgsfull trädplantering på insidan av den mur som omger skolgården och med stängsel åt alla håll. Plantorna grönskade och var väl vattnade.

Ännu en överraskning väntade. Året innan hade jag viskat en idé till socialarbetaren Kulwinder. Jag hade sett en liten vattenrännil, avloppsvatten från kökshuset i varje hushåll. "Tänk om de får varsin trädplanta att plantera i den permanenta fuktigheten." Och minsann, hon hade tagit fasta på den tanken och nu hade alla de femton hushållen varsitt vårdträd vid husknuten. Ett träd som kan ge skugga och kanske frukt så småningom, någon hade planterat citron. Och där fanns ansatser till grönsaksträdgårdar, omgivna av taggiga buskar till skydd mot hungriga djur. Vid såna tillfällen grips jag av ren lycka.

Skollärens mamma sköter deras trädplantor.

Skollärens trädgård efter ytterligare ett år!

Om 10 år är den här pojken vuxen och plantan vid hans fötter är ett stort träd i trädkransen kring skolgården. Där kan man då odla i skuggan under träden och djuren kan äta av grenar och löv. Och med gynnsam utveckling kommer han kanske att kunna försörja sig i byn. Och inte lockas att flytta till staden.

En neem-planta

Att grönsaker måste gallras vet man inte, så jag sätter genast igång att gallra morötterna. En kurs i grönsaksodling vore fint!

Ett rikt broderat dräktstycke, som för tanken till en blomstrande trädgård och de små odlingarna i byn Gullu Khan Ki Dhani, gav impulsen till detta broderi.

Kvinnorna sjunger för mig!

Firandet avslutades på en rensopad gård med att jag blev bjuden på söta kakor och te. Och kvinnorna sjöng igen för mig. Vad skulle jag kunna svara med? Vad kunde jag sjunga? Det blev psalmen Härlig är jorden.

Shivatempel,
byggt över en
underjordisk flod.
Det är mycket
förfallet, men
fortfarande i
bruk vid en årlig
festival.

Tempeltjänaren,
som också bor
i ett hörn av
templet.

Vägg med Gandhi-bilder hos
sekreteraren Anupam Mishra i
Gandhi Peace Foundation.

SKSS:

Seemant Kisaan Sahyog Sansthan

I Indien sköts social omsorg av fristående socialarbetarorganisationer. De är s.k. NGO:s, Non Governmental Organizations, legitimerade av myndigheterna och de formulerar själva sitt uppdrag och söker bidrag för sin verksamhet till olika projekt.

Genom Jethu blev jag bekant med SKSS (ung. "organisationen för socialt arbete bland bönder i gränstrakterna" (till Pakistan)), en grupp på ungefär tio personer. De arbetar i 300 byar i området kring Jaisalmer, ut mot gränsen till Pakistan, för att förbättra folkets levnadsomständigheter, vilket innebär att verka mot våld mot kvinnor, stärka människors rättigheter och ge kunskap om de välfärdssystem som finns, samt informera om barns hälsa och utbildning. Ett projekt på senare tid hette *Save the girl children*. Fortfarande händer det ofta att små flickbarn är så oönskade att de dödas.

Vårt arbete passar väl in i deras program som även handlar om att stärka kvinnors rätt och möjlighet till försörjning.

Jag tycker att SKSS-folket arbetar i Mahatma Gandhis anda. "Vi måste leva den förändring vi vill se."

Nakhat Dan Detha – ND – är chefen och Kulwinder Kaur hans högra hand. Hon är den som talar bäst engelska och den som gör vårt arbete möjligt.

Kulwinder och
Nakhat Dan Detha,
ND, utanför
kontoret.

Broderikurs för unga kvinnor har just startat. Läraren t.v. och socialarbetaren Kulwinder, min tolk och nödvändiga vägvisare, t.h.

Första besöket i byn Bhilon Ki Basti

Det är år 2006 och SKSS har ansökt om bidrag till en broderikurs för unga kvinnor i byn Bhilon Ki Basti. När jag träffar dem har de just fått besked om att de får pengar. Jag tar detta som en ödets vink till mig som tycker att broderi är ett så spännande uttrycksmedel.

Byn ligger i utkanten av Jaisalmer. Cirka 150 familjer bor här. Namnet anger att de är av Bhil-kasten som tillhör de s.k. stamfolken, längst ner på den sociala skalan. De är hinduer och flydde över gränsen från Pakistan efter kriget 1971. De får arrendera marken av Jaisalmer stad.

Innan jag åker hem hinner jag besöka byn där kursen just har startat. Kvinnorna skall lära sig brodera för att kunna göra arbeten på kommission mot nästan ingen betalning och dessutom innebär det att sitta och brodera fult förvanskade traditionella broderier till exempel till kuddstycken som sedan exporteras till västvärlden.

Färgrika och konstfulla broderier är en stor tradition i Rajasthan, som nu exploateras hårt. Natten efter mitt första besök i byn får jag idén att be kvinnorna att vi tillsammans skall göra rader med broderade vattenbärerskor. Kvinnor som bär hem vatten i krukor på huvudet som en symbol för vattentillståndet i hela den fattiga delen av världen och för kvinnors arbete med vattnet. Jag tänker mig rader med dessa figurer att visa och sälja i mina utställningar (tillsammans med mina egna broderier om vattnet).

Kanske skulle detta kunna utvecklas till en försörjningsmöjlighet. Socialarbetarna är med på noterna. Och jag åker hem uppfylld av tanken att kunna komma tillbaka.

Jag söker resebidrag från Svenska Institutet för mig och en reskamrat, och jag får det bidraget ... äventyret kan fortsätta.

Am Singh, en broderi-kommissionär med diplom efter två veckors kurs om broderier. Han anser sig vara broderiexpert.

Shayanis första broderi.

2007, året därpå

Nu är jag tillbaka i byn. Efter att ha presenterat min idé ber jag kvinnorna att visa lite av vad de lärt på sin kurs. Men de har redan snappat upp att det skall handla om att bära vatten, så det jag får se är deras allra första försök att göra broderad bild.

Sedan ritade vi av en av kvinnorna som stod modell med sin vattenkruka – utan vatten – på huvudet. Att rita var också en ny erfarenhet. Trots detta lyckades vi tillsammans åstadkomma några modeller, som vi använde till en början. I mitten på den stora bilden till höger syns kvinnornas gruppledare Agri, gift med byordföranden, i en diskussion med Kulwinder om hur detta arbete skall betalas. Det var en tuff diskussion. Men efteråt fick jag en kram och ett stort leende av henne.

De flesta männen från byn arbetar i stenindustrin, för detta arbete får de lägsta betalning, 173 rupies per dag. Jag förstår att kvinnornas ersättning inte bör överstiga männens för en dags arbete. 100 rupies, ca 16 kronor, känns lagom till en början. Broderikommissionär Am Singh betalar 40 rupies för motsvarande arbete.

Vi håller till på en stenlagd gård som tillhör en av familjerna. När ryktet sprider sig att vi har kommit samlas kvinnor och barn snabbt. Det finns en brits att sitta på för mig som inte sitter lika lätt på marken som man gör i Indien. Det är hett, 35°C, och solen stark. Jag får sitta i skuggan. Kvinnorna har en matta att sitta på.

Arbetsgången har blivit att vi kommer till byn med en omgång upp-ritade broderier. Kvinnorna väljer vilken bild de vill brodera och sedan väljer de garn. Vi prövar oss fram till ett arbetssätt som kan fungera och försöker göra det med ökande grad av självständighet.

När en figur är färdigsydd tar jag hem den och tittar i lugn och ro och skriver kommentarer i kanten. Sedan visar vi upp broderierna och berättar vad som är bra och vilka tillägg eller ändringar som behövs. Inte helt lätt att få koncentration och uppmärksamhet. Många åskådare, både barn och vuxna, är högljutt intresserade.

Arbetsmöte på hotellterrassen,
Elsa och Kulwinder.

Shayani ser bekymrad ut,
det är svårt att förstå vad detta ska bli.
Maryam syr koncentrerat.

Några av de allra första figurena.

När vi kommer tillbaka efter ett par dagar har de nästan sytt färdigt sina första uppritade figurer, fast jag bara bett dem sy konturerna. Och det ser så bra ut. Ivern är stor. Dels är det betalningen som hägrar, dels är det spännande att göra något alldeles nytt. Jag börjar känna en lättnadens glädje och förstår att jag varit ganska spänd på om mitt tilltag skulle fungera eller ej.

